

Podnikání v Polsku v roce 2017

Janusz Turakiewicz

Obsah

1. Úvod
2. Legislativa
3. Formy podnikání v Polsku
 - 3.1. Úvod
 - 3.2. Obecné principy podnikání
 - 3.3. Koncese, povolení, souhlasy, licence a regulované podnikání
 - 3.4. Regulovaná povolání
 - 3.5. Kontrola podnikání
 - 3.6. Mikropodnikatelé, malí a střední podnikatelé
 - 3.7. Pravidla pro zahajování a vykonávání živnostenského podnikání fyzickou osobou
 - 3.8. Občanskoprávní společnost
 - 3.9. Obchodní společnosti
4. Povinnosti podnikatelů vyplývající ze zvláštních předpisů
5. Důležité webové stránky

1. Legislativa

Základní význam pro stanovení principů podnikání v Polsku mají:

a) Ústava Polské republiky ze dne 2. dubna 1997, která stanoví, že „Sociální hospodářství založené na svobodě podnikání, soukromém vlastnictví a solidaritě, dialogu a spolupráci sociálních partnerů, jsou základem hospodářského systému Polské republiky.“ (Čl. 20).

b) *acquis communautaire* (komunitární právní bohatství) Evropské unie přijaté ke dni 1.5.2004 jako platné na území Polska, včetně především:

- **TFUE** – Smlouva o fungování Evropské unie, včetně ustanovení o „Právu usazování“ (Čl. 49-55), státní podpoře (Čl. 107-109) a průmyslu (Čl. 173).

- **DPUR2005/36/ES** – Směrnice Evropského parlamentu a Rady ze dne 7.9.2005 o uznávání odborných kvalifikací.

- **RRUE2015/1588** – Nařízení Rady (EU) 2015/1588 ze dne 13.7.2015 o použití článků 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie na určité kategorie horizontální státní podpory.

- **RKUE1407/2013** – Nařízení Komise (EU) Č. 1407/2013 ze dne 18.12.2013 o použití článků 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie na podporu *de minimis*.

- **RKUE360/2012** – Nařízení Komise (EU) Č. 360/2012 ze dne 25.4.2012 o použití článků 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie na podporu *de minimis* udílenou podnikům poskytujícím služby obecného hospodářského zájmu.

- Nařízení Rady ze dne 8. října 2001 o statutu evropské společnosti (SE).

c) zákony

- **UKSH** – Zákon ze dne 15.9.2000 o obchodních společnostech (Ustawa - Kodeks spółek handlowych)

- **UKSSC** – Zákon ze dne 28.7.2005 o soudních poplatcích v občanskoprávních věcech (Ustawa o kosztach sądowych w sprawach cywilnych)

- **UPS** – Zákon ze dne 16.9.1982 družstevní zákon (Ustawa - Prawo spółdzielcze)

- **UKC** – Zákon ze dne 23.4.1964 – občanský zákoník (Ustawa – Kodeks cywilny)
- **UKRS** – Zákon ze dne 20.8.1997 o Celostátním soudním rejstříku (Ustawa o Krajowym Rejestrze Sądowym)
- **UOBP** – Zákon ze dne 12.12.2003 o všeobecné bezpečnosti výrobků (Ustawa o ogólnym bezpieczeństwie produktów)
- **USDG** – Zákon ze dne 2.7.2004 o svobodě podnikání (Ustawa o swobodzie działalności gospodarczej)
- **UŚUTRP** – Zákon ze dne 4.3.2010 o poskytování služeb na území Polské republiky (Ustawa o świadczeniu usług na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej)
- **UOKK** – Zákon ze dne 16.2.2007 o ochraně hospodářské soutěže a spotřebitelů (Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów)
- **UZUKZNPCUE** – Zákon ze dne 22.12.2015 o principech uznávání odborných kvalifikací získaných v členských zemích Evropské unie (Ustawa o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej).

d) prováděcí nařízení vydávané Vládou nebo pověřenými ministry, včetně mezi jinými:

- Nařízení Ministra práce a sociální politiky ze dne 26.9.1997 o obecných předpisech v rozsahu bezpečnosti a hygieny práce.
- Nařízení Ministra spravedlnosti ze dne 22.12.2011 o organizačních a technických podmínkách týkajících se formy žádostí a dokumentů, a jejich podávání elektronickou cestou rejstříkovým soudům a Centrální informaci soudního rejstříku a způsobu nakládání s dokumenty vydanými v elektronické podobě.
- Nařízení Ministra spravedlnosti ze dne 4.1.2017 o režimu zakládání účtu v teleinformačním systému, způsobu využívání teleinformačního systému a provádění v tomto systému úkonů souvisejících se zakládáním společnosti s ručením omezeným pomocí vzoru společenské smlouvy a jiných úkonů prováděných v teleinformačním systému, a také požadavků týkajících se elektronického podpisu.

3. Formy podnikání v Polsku

3.1. Legislativa

Podnikání může být v Polsku provozováno individuálně formou živnostenského podnikání fyzických osob nebo formou společností, jejichž principy fungování jsou upraveny ustanoveními občanského zákona a zákona o obchodních společnostech, jak rovněž formou družstev:

individuální	společnost		družstvo
	občans	obchodní	
		osobní	

živnostenské podnikání fyzických osob	kopravní	veřejná	partnerská	komanditní	komanditně-akciová	s ručením omezeným	akciová	
pravidla fungování jsou stanovena v:								
	UKC	UKSH					UPS	
USDG								

Možné je rovněž podnikání prostřednictvím organizačních složek, jejichž předpokladem je nezisková činnost, kterými jsou nadace a spolky, a prostřednictvím subjektů se sídlem na území jiných států, přímo nebo formou odštěpného závodu/obchodního zastoupení, a také evropských společností (SE). Podle zákona o svobodě podnikání zahraniční osoby ze členských zemí Evropské unie, ze zemí Evropského sdružení volného obchodu (EFTA) a zahraniční osoby ze zemí, které nejsou stranami smlouvy o Evropském hospodářském společenství, a které mohou využívat svobodu podnikání na základě smluv sjednaných těmito státy s Evropskou unií a jejími členskými zeměmi, mohou zakládat a vykonávat podnikání dle stejných pravidel jako občané Polské republiky. Zahraniční podnikatelé mohou na území Polské republiky tvořit odštěpné závody za účelem podnikání a také obchodní zastoupení, která však slouží výhradně k účelům reklamy a propagace.

Zvolení formy podnikání má často významný vliv na jeho efektivitu. Zejména se jedná o otázky spojené s náklady podnikání (např. povinnost vedení účetnictví pro právnické osoby, povinnost kontrolování účetní závěrky a povinná účast notáře na valných hromadách v akciové společnosti) a také stupeň komplikovanosti řízení subjektu (účast několika osob na podepisování listin, zasílání listin na rejstříkový soud). Důležité je rovněž majetkové riziko podnikání: plné v případě živnostenského podnikání fyzických osob a některých osobních společností, a omezené v případě společníků společnosti s ručením omezeným a akcionářů akciové společnosti do výše jejich investice, při jeho přenesení na osoby podílející se na vedení subjektu.

3.2. Obecné principy podnikání

Pravidla pro založení, provozování a ukončení podnikání na území Polské republiky a úkoly orgánů veřejné správy v tomto rozsahu upravuje zákon o svobodě podnikání. Jeho ustanovení upravují především:

- Předmět podnikání, kterým je výtěžná výrobní, stavební a obchodní činnost, poskytování služeb a vyhledávání, identifikace a těžba nerostných surovin z ložisek, a také profesní činnost vykonávaná organizovaně a ustavičně.
- Definici podnikatele, kterým je fyzická osoba, právnická osoba a organizační složka, která není právnickou osobou, a které zvláštní zákon přiznává právní subjektivitu, provozující vlastním jménem podnikání; za podnikatele se považují rovněž společníci občanskoprávní společnosti v rozsahu jejich podnikání.
- Princip, že zakládání, provozování a ukončení podnikání je volně dostupné pro každého dle stejných práv, se zachováním podmínek stanovených právními předpisy.

- Základní pravidla pro poskytování veřejné pomoci podnikatelům ze strany státu a podpory rozvoje podnikání poskytované orgány veřejné správy prostřednictvím vytváření výhodných podmínek pro zakládání a výkon podnikání, včetně podpory mikropodnikatelů a malých a středních podniků.
- Princip, že při výkonu své působnosti, včetně dohledu a kontroly, orgány jednají výhradně na základě a v mezích zákona, se zohledněním opodstatněných zájmů podnikatele.
- Pravidla pro získávání písemných interpretací od orgánů veřejné správy týkajících se rozsahu a způsobu aplikování právních předpisů, z nichž vyplývá povinnost podnikatele k daním a pojistnému na sociální a zdravotní pojištění, v jeho individuální věci.
- Princip, že podnikatel může podnikání zahájit ke dni podání žádosti do Centrální evidence a informace o podnikání (CEIDG) nebo po zápisu do obchodního rejstříku vedeném v Celostátním soudním rejstříku (KRS).
- Pravidla pro přerušení podnikání pro podnikatele, kteří nemají zaměstnance.
- Povinnost podnikatele disponovat právním titulem k nemovitostem, jejichž adresy jsou zapisovány do Centrální evidence a informace o podnikání (CEIDG) a do Celostátního soudního rejstříku (KRS).
- Princip, že podnikatel podniká dle zásad poctivé hospodářské soutěže, respektování dobrých mravů a ochrany zájmů spotřebitelů.
- Povinnost podnikatele splňovat podmínky pro výkon podnikání stanovené právními předpisy, především týkající se ochrany lidského života, zdraví, veřejné mravnosti a také ochrana životního prostředí.
- Povinnost zajistit, pokud zvláštní předpisy ukládají povinnost disponovat příslušnými odbornými kvalifikacemi při výkonu podnikání určitého druhu, aby činnost v rámci podnikání byla vykonávána přímo osobou disponující takovými odbornými kvalifikacemi.
- Princip, že podnikatel uvádějící zboží na trh na území Polské republiky je povinen umístit na zboží, jeho obalu, štítku, v návodu nebo dodat jiným běžným způsobem písemné informace v polském jazyce o firmě výrobce, jeho adrese, zemi sídla výrobce, pokud má své sídlo mimo území členských zemí Evropské unie a členských zemí Evropského sdružení volného obchodu (EFTA) a informace umožňující identifikaci zboží, ledaže je určení zboží samozřejmé.
- Povinnost provádění a přijímání plateb souvisejících s podnikáním prostřednictvím podnikatelského bankovního účtu, a to v každém případě, kdy je účastníkem transakce, z níž platba vyplývá, jiný podnikatel a jednorázová hodnota transakce, bez ohledu na počet vyplývajících z ní plateb, je vyšší nežli ekvivalent 15 000 PLN, přičemž transakce v cizích měnách se přepočtou dle středního kurzu cizích měn vyhlášeného Polskou národní bankou z posledního pracovního dne předcházejícího den uskutečnění transakce.

V současné době probíhají práce nad novým zákonem upravujícím otázky spojené s podnikáním.

Důležitý význam pro tuto problematiku mají ustanovení občanského zákoníku týkající se podnikatelů, jejich označení (Čl. 43¹-43¹⁰) a definující podnik (Čl. 55¹). Tyto předpisy stanoví mezi jinými, že:

- Podnikatelem je fyzická osoba, právnická osoba a organizační složka, která není právnickou osobou, a které občanský zákoník přiznává právní subjektivitu, podnikající nebo vykonávající profesi pod vlastním jménem.

- Podnikatel působí pod firmou, která je zveřejňována v příslušném registru, ledaže zvláštní předpisy stanoví jinak.

- Firma podnikatele se musí dostatečně lišit od firem jiných podnikatelů působících na stejném trhu. Firma nesmí uvádět v omyl, především ohledně osoby podnikatele, předmětu podnikání, místa podnikání, zdrojů zásobování.

- Firmu fyzické osoby tvoří její jméno a příjmení. Do firmy lze přidat rovněž pseudonym nebo označení poukazující na předmět podnikání, místo podnikání nebo jiné libovolně zvolené označení.

- Firmu právnické osoby tvoří její název. Firma obsahuje označení právní formy právnické osoby, které může být uvedeno jako zkratka, a dále může poukazovat na podnikání, sídlo této osoby a obsahovat jiné libovolně zvolené označení.

- Podnikatel, jehož právo k firmě bylo ohroženo cizím jednáním, může požadovat upuštění od takového jednání, ledaže toto jednání není v rozporu se zákonem. V případě takového narušení se podnikatel rovněž může domáhat odstranění jeho následků, podání prohlášení v příslušném znění a formě, náhradu majetkové škody dle obecných zásad nebo vydání prospěchu získaného osobou, která se narušení dopustila.

- Podnik je organizovaným souborem nehmotných a hmotných složek určených k podnikání. Zahrnuje především:

- 1) označení individualizující podnik jeho vyčleněné části (název podniku);
- 2) vlastnictví věci movitých či nemovitých, včetně zařízení, materiálu, zboží a výrobků, a jiná věcná práva k nemovitostem a věcem movitým;
- 3) práva vyplývající z nájemních a pachtovních smluv věci movitých nebo nemovitých, práva k užívání věci movitých či nemovitých vyplývající z jiných právních vztahů;
- 4) pohledávky, práva z cenných papírů a peněžní prostředky;
- 5) koncese, licence a povolení;
- 6) patenty a jiná práva průmyslového vlastnictví;
- 7) autorská práva a práva příbuzná k autorským právům;
- 8) obchodní tajemství;
- 9) účetnictví a dokumenty související s podnikáním.

- Právní úkon, jehož předmětem je podnik, zahrnuje vše, co je součástí podniku, ledaže z obsahu právního úkonu nebo zvláštních předpisů vyplývá jiná skutečnost.

3.3. Koncese, povolení, souhlasy, licence a regulované podnikání

Koncesionování se vztahuje na podnikání mezi jinými v následujícím rozsahu:

- výroba a prodej výbušnin, zbraní a munice, výrobků a technologií pro policejní a vojenské určení,
- výroba, zpracování, skladování nebo překládání, zasílání, distribuce a prodej paliv a energií,
- ochrana osob a majetku,
- distribuce rozhlasových a televizních programů, s výjimkou programů šířených výhradně v teleinformačním systému, které nejsou distribuovány pozemně, satelitně nebo v kabelových sítích,
- letecká doprava,
- provozování kasin.

Podrobná pravidla pro provozování koncesované živnosti upravují ustanovení příslušných zákonů.

Udělení, odmítnutí udělení, změna a odebrání koncese nebo omezení jejího rozsahu oproti žádosti probíhá na základě rozhodnutí. Koncesní orgán může v koncesi stanovit zvláštní podmínky výkonu činnosti podléhajícího koncesi. Pokud počet podnikatelů splňujících podmínky pro udělení koncese a poskytujících záruku řádného výkonu této činnosti je větší, nežli počet koncesí určených k udělení, koncesní orgán vyhlásí výběrové řízení, v němž provede výběr s přihlédnutím k výši deklarovaných poplatků za udělení koncese.

Pokud ustanovení příslušného zákona stanoví, že daný druh podnikání je regulovanou činností, jeho výkon je možný pouze po splnění určitých podmínek a po zápisu do registru regulovaných činností. Za regulovanou činnost jsou považovány mezi jinými následující druhy podnikání:

- směnárenská činnost,
- uchovávání personální a mzdové dokumentace zaměstnavatelů s omezeným obdobím uchovávání,
- organizace turistických akcí a zprostředkovatelství v uzavírání smluv o poskytování turistických služeb na objednávku zákazníků,
- poskytování turistických služeb zahrnujících lovení cizinců na území Polské republiky a lovní v zahraničí,
- provozování stanice technické kontroly vozidel, autoškoly, střediska pro zdokonalování techniky jízdy a psychologické pracovny pro účely získání řidičského oprávnění,
- výroba nebo rozlévání lihových nápojů,
- výroba, čištění, kontaminace či odvodňování etylalkoholu a výroba tabákových výrobků,
- výroba a rozlévání vinařských výrobků,
- poskytování detektivních služeb,
- výroba, skladování nebo uvádění na trh biosložek.

Orgán vedoucí registr regulované činnosti je povinen podnikatele do tohoto registru zapsat ve lhůtě 7 dnů od dne, ke kterému tento orgán obdržel žádost o zápis spolu s prohlášením o splnění podmínek vyžadovaných pro výkon činnosti, pro kterou je tento registr veden. Orgán vedoucí registr regulované činnosti z moci úřední vydává osvědčení o zápisu do registru.

Podnikatel je povinen uchovávat veškeré dokumenty nezbytné k prokázání skutečnosti, že splňuje podmínky vyžadované pro výkon regulované činnosti.

Registry regulované činnosti jsou veřejné. Každý má k údajům obsaženým v registru přístup prostřednictvím orgánu, který registr vede.

Povolení je nutno získat k výkonu podnikání v rozsahu vymezením mezi jinými následujícími předpisy:

- zákona ze dne 19.11.2009 o hazardních hrách,
- zákona ze dne 26.10.2000 o komoditních trzích,
- zákona ze dne 14.12.2012 o odpadech,
- zákona ze dne 11.5.2001 – zákon o metrologii,
- zákona ze dne 6.9.2001 – farmaceutický zákon,
- zákona ze dne 6.9.2001 o silniční dopravě,
- zákona ze dne 11.9.2015 o pojišťovnické a zajišťovací činnosti,
- zákona ze dne 22.5.2003 o zprostředkování pojištění,
- zákona ze dne 6.12.2008 o spotřební dani,
- zákona ze dne 19.8.2011 o platebních službách.

Získání povolení nebo ohlášení je nutné pro výkon podnikání spojeného s expozicí ionizujícími záření, upraveného zákonem ze dne 29.11.2000 – atomový zákon.

Získání povolení je nutné k provozování dílny v rozsahu stanoveném předpisy zákona ze dne 29.7.2005 o systému digitálních tachografů.

Získání licence je nutné pro výkon podnikání v rozsahu stanoveném předpisy zákona ze dne 6.9.2001 o silniční dopravě a zákona ze dne 28.3.2003 o železniční dopravě.

Získání souhlasu je nutné k provozování systému plateb v rozsahu stanoveném předpisy zákona ze dne 24.8.2001 o nutnosti vypořádání v platebních systémech a systémech vypořádání cenných papírů a pravidlech dohledu na tyto systémy a platebního schéma v rozsahu stanovené předpisy zákona ze dne 19.8.2011 o platebních službách.

3.4. Regulovaná povolání

Výkon činnosti v rozsahu regulovaných povolání je možný po splnění podmínek stanovených příslušnými zákony. Jedná se mezi jinými o povolání advokáta, architekta, pojistného matematika, auditora, lékárníka, daňového poradce, lékaře, potápěče, právního rádce. V případě výkonu podnikání v těchto povoláních je podnikatel povinen disponovat příslušnými oprávněními nebo zaměstnat osobu disponující těmito oprávněními.

Aktuální plný seznam regulovaných povolání je dostupný na portálu ec.europa.eu.

Aktuální pravidla uznávání regulovaných povolání v Polsku, založené na SEPR2005/36/ES a jejich změny, stanovené předpisy zákona ze dne 22.12.2015 o principech uznávání odborných kvalifikací získaných v členských zemích Evropské unie, jsou dostupné na stránkách Ministerstva rozvoje.

3.5. Kontrola podnikání

Kontrola činnosti podnikatelů je prováděna dle pravidel stanovených v zákonu o svobodě podnikání, s výjimkami vyplývajícími z bezprostředně aplikovaných předpisů obecně platných právních předpisů společenství nebo z ratifikovaných mezinárodních smluv, kontroly v rozsahu dodržování podmínek jaderné bezpečnosti a radiologické ochrany a celně-finanční ochrany. Předmětný rozsah kontroly a orgány oprávněné k jejímu provádění stanoví zákony.

Kontrolní orgány sdělí podnikateli záměr zahájení kontroly s výjimkou zvláštních případů, které jsou stanoveny zákonem o svobodě podnikání. Kontrola je zahajována nejdříve po uplynutí 7 dnů a nejpozději před uplynutím 30 dnů od dne doručení sdělení o záměru zahájení kontroly. Pokud kontrola nebude zahájeno ve lhůtě 30 dnů od dne doručení sdělení, pro zahájení kontroly je nezbytné opětovné sdělení. Žádost podnikatele může být kontrola provedena před uplynutím 7 dnů od dne doručení sdělení. V případě zahájení kontrolních úkonů po předložení služební legitimace, před provedením prvního kontrolního úkonů je osoba provádějící kontrolu povinna kontrolovaného podnikatele nebo osobu, vůči níž byly kontrolní úkony zahájeny, informovat o jeho právech a povinnostech během kontroly.

Kontrolní úkony se provádějí v přítomnosti kontrolovaného nebo jím pověřené osoby s výjimkou situací, kdy:

- ratifikované mezinárodní smlouvy stanoví jinak,
- provedení kontroly je nezbytné pro zabránění spáchání trestného činu nebo přestupku, zabránění spáchání daňového trestného činu nebo daňového přestupku nebo zajištění důkazů o jeho spáchání,
- kontrola je prováděna v rámci řízení vedeného na základě ustanovení zákona ze dne 16.2.2007 o ochraně konkurence a spotřebitelů,
- provedení kontroly je odůvodněné přímým ohrožením života, zdraví nebo životního prostředí.

Kontrola je prováděna v sídle kontrolovaného, v místě výkonu podnikání nebo, se souhlasem nebo na žádost kontrolovaného, na jiném místě, na kterém je uchovávána dokumentace, včetně účetnictví, v pracovní době nebo v době skutečného výkonu podnikání kontrolovaným. Kontrola nebo jednotlivé kontrolní úkony, se souhlasem kontrolovaného, mohou být prováděny rovněž v sídle kontrolního orgánu, pokud je to důvodné z hlediska plynulosti provedení kontroly.

Podnikatel je povinen vést a uchovávat ve svém sídle kontrolní knihu, plné moci a kontrolní protokoly. Kontrolní kniha může mít podobu souboru dokumentů. Kontrolní kniha podnikateli slouží k dokumentování počtu a doby trvání kontroly jeho činnosti.

Nelze současně zahájit a provádět více nežli jednu kontrolu podnikatele. Nevztahuje se to však mezi jinými na situace, kdy:

- ratifikované mezinárodní smlouvy stanoví jinak,
- provedení kontroly je nezbytné pro zabránění spáchání trestného činu nebo přestupku, zabránění spáchání daňového trestného činu nebo daňového přestupku nebo zajištění důkazů o jeho spáchání,
- podnikatel souhlasil se současným zahájením a provedením více nežli jedné kontroly,
- kontrola je prováděna v rámci řízení vedeného na základě ustanovení zákona ze dne 16.2.2007 o ochraně konkurence a spotřebitelů,
- provedení kontroly je odůvodněné přímým ohrožením života, zdraví nebo životního prostředí,
- kontrola je prováděna v rozsahu opodstatněnosti nadměrného odpočtu daně z přidané hodnoty před vrácením této daně,
- kontrola je prováděna jako realizace povinností vyplývajících z právních předpisů společenství týkajících se ochrany hospodářské soutěže nebo právních předpisů společenství v rozsahu ochrany finančních zájmů Evropského společenství;
- prováděná kontrola je kontrolou amerických účtů podléhajících hlášení upravenou zákonem ze dne 9.10.2015 o výkonu smlouvy sjednané mezi Vládou Polské republiky a Vládou Spojených států amerických o zlepšení plnění mezinárodních daňových povinností a zavedení legislativy.

Pokud je činnost podnikatele již předmětem kontroly jiného orgánu, kontrolní orgán upustí od zahájení kontrolních úkonů a může s podnikatelem sjednat jiný termín provedení kontroly.

Doba trvání všech kontrol u podnikatele v jednom kalendářním roce nemůže překročit:

- 1) v případě mikropodnikatelů – 12 pracovních dnů;
- 2) v případě malých podnikatelů – 18 pracovních dnů;
- 3) v případě středních podnikatelů – 24 pracovních dnů;
- 4) v případě ostatních podnikatelů – 48 pracovních dnů.

Časové omezení kontroly neplatí mezi jinými pokud:

- ratifikované mezinárodní smlouvy stanoví jinak,
- provedení kontroly je nezbytné pro zabránění spáchání trestného činu nebo přestupku, zabránění spáchání daňového trestného činu nebo daňového přestupku nebo zajištění důkazů o jeho spáchání,
- kontrola je prováděna v rámci řízení vedeného na základě ustanovení zákona ze dne 16.2.2007 o ochraně konkurence a spotřebitelů,
- provedení kontroly je odůvodněné přímým ohrožením života, zdraví nebo životního prostředí,
- kontrola je prováděna v rozsahu opodstatněnosti nadměrného odpočtu daně z přidané hodnoty před vrácením této daně;

- kontrola je prováděna jako realizace povinností vyplývajících z právních předpisů společenství týkajících se ochrany hospodářské soutěže nebo právních předpisů společenství v rozsahu ochrany finančních zájmů Evropského společenství;
- kontrola se týká subjektů, kterým na základě zvláštních předpisů příslušný orgán vydal rozhodnutí o uznání správnosti výběru a aplikování metody pro stanovení převodních cen mezi spojenými osobami – v rozsahu souvisejícím s výkonem tohoto rozhodnutí;

Prodloužení doby trvání kontrol je možné pouze z příčin nezávislých na kontrolním orgánu a vyžaduje písemné odůvodnění. Odůvodnění je doručováno podnikateli a zapisováno do kontrolní knihy před provedením dalších kontrolních úkonů. Prodloužením doby trvání kontrol nesmí být porušeny lhůty uvedené v odst. 1. Prodloužení doby trvání kontrol je možné rovněž v případě, pokud v průběhu kontroly bude zjištěno zkrácení daňového závazku nebo navýšení ztráty ve výši překračující 10% částky deklarovaného daňového závazku nebo ztráty, nebo v případě zjištění skutečnosti, že navzdory existence takové povinnosti nebylo podáno daňové přiznání. Kontrolní orgán o těchto zjištěných okolnostech vyrozumí podnikatele a současně uvede důkazní materiál, který byl dosud v tomto rozsahu shromážděn. Odůvodnění prodloužení doby trvání kontrol je uváděno v kontrolní knize a kontrolním protokolu.

3.6. Mikropodnikatelé, malí a střední podnikatelé

Kritéria pro zařazení podnikatele do kategorie dle zákona o svobodě podnikání, mající význam mezi jinými pro určení doby trvání kontrol podnikatele a poskytovanou veřejnou pomoc:

- Za mikropodnikatele se považuje podnikatel, který v minimálně jednom z posledních dvou účetních období:
 - 1) zaměstnával průměrně méně nežli 10 zaměstnanců ročně a
 - 2) dosáhl ročního čistého obrátu z prodeje zboží, výrobků, služeb a finančních operací nepřekračujícího ekvivalent ve zlotých ve výši 2 milionů eur, nebo součty aktiv z jeho rozvahy zhotovené ke konci jednoho z těchto období nepřekročily ekvivalent ve zlotých ve výši 2 milionů eur.
- Za malého podnikatele se považuje podnikatel, který v minimálně jednom z posledních dvou účetních období:
 - 1) zaměstnával průměrně méně nežli 50 zaměstnanců ročně a
 - 2) dosáhl ročního čistého obrátu z prodeje zboží, výrobků, služeb a finančních operací nepřekračujícího ekvivalent ve zlotých ve výši 10 milionů eur, nebo součty aktiv z jeho rozvahy zhotovené ke konci jednoho z těchto období nepřekročily ekvivalent ve zlotých ve výši 10 milionů eur.
- Za středního podnikatele se považuje podnikatel, který v minimálně jednom z posledních dvou účetních období:
 - 1) zaměstnával průměrně méně nežli 2500 zaměstnanců ročně a
 - 2) dosáhl ročního čistého obrátu z prodeje zboží, výrobků, služeb a finančních operací nepřekračujícího ekvivalent ve zlotých ve výši 50 milionů eur, nebo součty aktiv z jeho rozvahy zhotovené ke konci jednoho z těchto období nepřekročily ekvivalent ve zlotých ve výši 43 milionů eur.

Částky vyjádřené v eurech je nutno převést na zloté podle průměrného kurzu vyhlášeného Polskou národní bankou k poslednímu dni účetního období vybraného pro určení statusu podnikatele. Průměrný roční počet zaměstnanců se určuje v přepočtu na plné úvazky.

3.7. Pravidla pro zahajování a vykonávání živnostenského podnikání fyzickou osobou

V souladu se zákonem o svobodě podnikání podnikatelé, kteří jsou fyzickými osobami, podléhají zápisu do Centrální evidence a informace o podnikání (CEIDG). Tuto evidenci vede

v teleinformačním systému ministr příslušný pro věci hospodářství. Část údajů obsažených v Centrální evidenci a informace o podnikání (CEIDG), týkajících se základních informací o podnikateli, je dostupná na portálu Ministerstva rozvoje, což umožňuje ověření obchodních partnerů jiným podnikatelům a spotřebitelům.

Žádosti o zápis do Centrální evidence a informace o podnikání (CEIDG), informace a jiné údaje jsou do CEIDG zasílány prostřednictvím elektronických formulářů zveřejněných na webových stránkách CEIDG, v Bulletinu veřejných informací ministra příslušného pro věci hospodářství a na elektronickém portálu služeb veřejné správy. Osoba podléhající zápisu může rovněž podat žádost v listinné podobě na vybraném obecním úřadu nebo zaslat doporučeným dopisem na adresu vybraného obecního úřadu. Obsah takové žádosti bude do elektronického systému zavedena zaměstnancem daného úřadu – po osobním potvrzení totožnosti nebo ověření podpisu na žádosti notářem. Žádosti o zápis do CEIDG nejsou zpoplatněny.

Do CEIDG se zapisují:

- firma podnikatele a jeho rodné číslo (PESEL), pokud mu bylo přiděleno,
- datum narození podnikatele,
- identifikační číslo REGON podnikatele, pokud mu bylo přiděleno,
- daňové identifikační číslo (NIP) podnikatele, pokud mu bylo přiděleno, a informace o jeho zneplatnění nebo zrušení,
- informace o polském občanství podnikatele, pokud takovým disponuje, a jiných státních příslušností podnikatele,
- doručovací adresa podnikatele a adresy, na kterých je podnikání vykonáváno, včetně adresy hlavního místa výkonu podnikání a pobočky, pokud byla vytvořena,
- kontaktní údaje podnikatele, především e-mailová adresa, webová stránka, telefonní číslo, pokud tyto údaje byly v žádosti o zápis do CEIDG uvedeny;
- datum zahájení výkonu podnikání,
- předmět vykonávané činnosti, v souladu s Polskou klasifikací podnikání (PKD),
- informace o existenci nebo zániku společného jmění manželů,
- daňové identifikační číslo (NIP) a identifikační číslo REGON občanskoprávních společností, pokud podnikatel společenské smlouvy takových společností uzavřel,
- údaje zmocněnce oprávněného k zastupování podnikatele, spolu s uvedením rozsahu věcí, na které se daná plnou moc vztahuje, pokud podnikatel plnou moc udělil a ohlásil informaci o jejím udělení v žádosti o zápis do CEIDG,
- údaje zákonného zástupce, pokud jsou vyžadovány,
- informace o přerušení a obnovení výkonu podnikání,
- informace o omezení nebo ztrátě právní způsobilosti a ustanovení opatrovnickví nebo péče,
- informace o vyhlášení úpadku, ukončení tohoto řízení a údaje insolvenčního správce,
- informace o pravomocném zamítnutí insolvenčního návrhu z důvodu toho, že majetek insolventního dlužníka není dostačující pro uspokojení nákladů řízení nebo je dostačující pouze pro uspokojení těchto nákladů,
- informace o pravomocném zrušení nebo zániku dohody sjednané v reorganizačním nebo konkurzním řízení,
- informace o zahájení reorganizaci, o ukončení reorganizace nebo o nabytí právní moci usnesení o schválení dohody a údaje správce,
- informace o přeměně podnikatele, kterým je fyzická osoba podnikající pod vlastním jménem, na jednoosobní kapitálovou společnost,
- informace o zákazu podnikání,
- informace o zákazu výkonu daného povolání, jehož výkon podléhá zápisu do CEIDG,

- informace o zákazu činnosti spojené s výchovou, léčbou, vzděláváním nezletilých nebo s péčí o ně,
- informace o datu trvalého ukončení podnikání, pokud tato informace byla uvedena v žádosti o zápis do CEIDG,
- informace o výmazu podnikatele z CEIDG.

Prostřednictvím CEIDG jsou v souladu s tzv. „pravidlem jedné přepážky“ prováděna následující podání týkající se:

- zápisu nebo změny zápisu do celostátního úředního registru subjektů národního hospodářství (REGON) vedeného Hlavním statistickým úřadem,
- identifikační nebo aktualizací přihlášky do Centrálního registru subjektů – Celostátní evidence daňových subjektů,
- přihlášky plátce pojistného vybíraného Správou sociálního zabezpečení,
- prohlášení o výběru formy zdanění daní z příjmů fyzických osob nebo žádosti o použití zdanění formou daňové karty nebo upuštění od vybrané formy zdanění,
- oznámení o výběru způsobu hrazení záloh na daň z příjmů fyzických osob nebo oznámení o upuštění od vybraného způsobu hrazení záloh na daň z příjmů fyzických osob,
- oznámení o výběru čtvrtletním hrazení paušálů z evidovaných výnosů nebo oznámení o upuštění od čtvrtletního hrazení paušálů z evidovaných výnosů,
- oznámení o vedení deníku výnosů a výdajů nebo oznámení o úmyslu vedení účetních knih,
- přijetí oznámení o uzavření smlouvy s účetní kanceláří o vedení deníku výnosů a výdajů nebo smlouvy o vedení evidence výnosů, a také oznámení o ukončení těchto smluv;
- v případě podnikatele, který je plátcem pojistného výhradně na vlastní pojištění, přihlášení k sociálnímu a zdravotnímu pojištění nebo ke zdravotnímu pojištění, přihlášení ke zdravotnímu pojištění členů rodiny a změny údajů v těchto přihláškách a odhlášení z pojištění.

Spolu se žádostí o zápis do CEIDG se podává prohlášení o skutečnosti, že ve věci osoby, které se zápis týká, nebylo rozhodnuto o zákazu podnikání, výkonu určitého povolání nebo podnikání spojeného s výchovou, léčbou, vzděláváním nezletilých nebo péčí o ně, a prohlášení o disponování právním titulem k nemovitosti, jejichž adresa je zapisována do CEIDG. Toto prohlášení se podává pod sankcí trestní odpovědnosti za podání falešného prohlášení.

Pokud podnikatel nemá přiděleno číslo PESEL, předloží pověřenému zaměstnanci obecního úřadu cestovní pas nebo jiný doklad potvrzující jeho totožnost a státní příslušnost.

Podnikatel je povinen podat žádost o:

- změnu zápisu – ve lhůtě 7 dnů od dne, ke kterému ke změně údajů došlo,
- jeho výmaz – ve lhůtě 7 dnů od dne trvalého ukončení podnikání.

Na údaje zapsané do CEIDG se vztahuje presumpce pravdivosti. Fyzická osoba zapsaná do CEIDG nese odpovědnost za škodu způsobenou ohlášením v CEIDG nepravdivých údajů, pokud byly zapsány na její žádost, a také neohlášením údajů, které podléhají povinnému zápisu do CEIDG v zákonné lhůtě nebo neohlášením změn údajů zapsaných do CEIDG, ledaže ke vzniku škody došlo v důsledku vyšší moci nebo výhradně zaviněním poškozeného nebo třetí osoby, za kterou osoba zapsaná do CEIDG nenese odpovědnost.

Podnikatel bude z moci úřední z CEIDG vyškrtnut v případě:

- zjištění trvalého ukončení jeho podnikání,
- nepodání žádosti o zápis informace o obnovení podnikání od dne následujícího po dni, do kterého podnikatel podnikání přerušil nebo v případě nepodání žádosti o zápis do CEIDG informace o obnovení podnikání před uplynutím 24 měsíců od dne jeho přerušování,
- pokud podnikateli zanikne oprávnění podnikat,

- pokud byl zápis proveden s porušením zákona,
- pokud byla do CEIDG ohlášena informace o pravomocném rozhodnutí ukládajícím zákaz podnikání, s výjimkou rozhodnutí ukládajícího zákaz výkonu určité činnosti,
- po smrti podnikatele.

Díky dostupnosti údajů zapsaných do CEIDG orgány veřejné správy nemohou od podnikatelů požadovat, aby k žádostem a návrhům předkládali, předávali nebo připojovali osvědčení o zápisu do CEIDG. V případě potřeby se podnikatel může obrátit na ministra příslušného pro věci hospodářství o vydání potvrzení výtisku z CEIDG za účelem jeho opatření apostilou.

3.8. Občanskoprávní společnost

Pravidla fungování občanskoprávní společnosti upravují ustanovení občanského zákoníku (Čl. 860-875). Na základě společenské smlouvy se všichni společníci zavazují usilovat o dosažení společného hospodářského cíle prostřednictvím jednání stanoveným způsobem, a zejména prostřednictvím vložení vkladů, kterými mohou být vlastnické právo nebo jiná práva nebo poskytování služeb. Společenská smlouva musí být uzavřena písemnou formou. Pokud smlouva nestanoví jinak, má se za to, že vklady společníků mají rovný díl. Společenská smlouva občanskoprávní společnosti podléhá dani z občanskoprávních úkonů.

V době trvání společnosti společník nemůže disponovat podílem ve společném majetku společníků a podílem v jednotlivých složkách tohoto majetku, a nemůže se domáhat rozdělení společného majetku společníků.

Za závazky společnosti společníci ručí společně a nerozdílně. Každý společník je oprávněn a povinen zabývat se záležitostmi společnosti.

Podle zákona o svobodě podnikání občanskoprávní společnost není považována za podnikatele. Fyzické osoby, které mají v úmyslu podnikat formou občanskoprávní společnosti, musí podat žádost o zápis do CEIDG jako podnikatelé a oznámit informaci o podnikání touto formou.

Občanskoprávní společnosti je přidělováno vlastní identifikační číslo REGON a daňové identifikační číslo NIP. Je plátcem daně z přidané hodnoty (VAT) a poplatníkem/plátcem jiných daní souvisejících s jejím podnikáním, a také plátcem pojistného hrazeného Správě sociálního zabezpečení. Daň z příjmů fyzických osob společníci hradí individuálně dle příjmu, jakého dosáhli.

3.9. Obchodní společnosti

Založení obchodní společnosti podléhá zápisu do Celostátního soudního rejstříku (KRS). K tomuto je vyžadováno zhotovení písemné smlouvy a vyplnění příslušných registračních formulářů a uhrazení soudního poplatku. V případě komanditní společnosti, komanditně-akciové společnosti, společnosti s ručením omezeným a akciové společnosti je nezbytné zhotovení smluv/statutů formou notářských zápisů. Některé smlouvy mohou být zhotoveny pomocí vzoru smlouvy dostupného v elektronickém systému KRS. Vzhledem k možnosti výskytu možných chyb, které mohou mít za následek průtahy s registrací a v budoucnosti mohou mít vliv na fungování společnosti, je vhodné při zpracování smluv/statutů využít právních služeb.

Veřejnou společností (Spółka Jawna) je osobní společnost, která provozuje podnik pod vlastní firmou, a není obchodní společností. Každý společník ručí za závazky společnosti bez omezení celým svým majetkem společně a nerozdílně s ostatními společníky a společností. Firma veřejné společnosti musí obsahovat příjmení nebo firmy (názvy) všech společníků nebo příjmení nebo firmu (název) jednoho nebo několika společníků a dodatečné označení „spółka jawna (zkráceně „sp. j.”).

Partnerskou společností (Spółka partnerska) je osobní společnost tvořená společníky (partnery) za účelem výkonu svobodného povolání ve společnosti provozující podnik pod vlastní firmou. Firma partnerské společnosti musí obsahovat příjmení alespoň jednoho partnera, dodatečné označení „i partner” nebo „i partnerzy” nebo „spółka partnerska” a určení svobodného povolání vykonávaného v rámci společnosti; přípustné je používat zkratku „sp.p.”, přičemž těchto formulací může využívat pouze partnerská společnost. Partnery ve společnosti mohou být výhradně fyzické osoby, oprávněné k výkonu svobodného povolání (advokát, lékárník, architekt, stavební inženýr, auditor, pojišťovací makléř, daňový poradce, obchodník s cennými papíry, investiční poradce, účetní, lékař, stomatolog, veterinář, notář, zdravotní sestra, porodní asistentka, právní rádce, patentový zástupce, odhadce majetku a soudní tlumočnick) nebo povolání stanovených zvláštním zákonem.

Komanditní společnost (spółka komandytowa) je osobní společností, jejíž cílem je provozování podniku pod vlastní firmou, v níž vůči věřitelům za závazky společnosti alespoň jeden společník ručí bez omezení (komplementář), a odpovědnost alespoň jednoho společníka (komanditista) je omezená. Firma komanditní společnosti musí obsahovat příjmení jednoho nebo několika komplementářů a dodatečné označení „spółka komandytowa”; přípustné je používání zkratky „sp.k.”. Pokud je komplementářem právnická osoba, firma komanditní společnosti musí obsahovat plné znění firmy (názevu) této právnické osoby s dodatečným označením „spółka komandytowa”. Příjmení komanditisty nesmí být součástí firmy společnosti.

Komanditně-akciová společnost (Spółka komandytowo-akcyjna) je osobní společností, jejímž cílem je provozování podniku pod vlastní firmou, v níž vůči věřitelům za závazky společnosti alespoň jeden společník ručí bez omezení (komplementář), a alespoň jeden společník je akcionářem. Firma komanditně-akciové společnosti musí obsahovat příjmení jednoho nebo několika komplementářů a dodatečné označení „spółka komandytowo-akcyjna”; přípustné je používání zkratky „S.K.A.”. Pokud je komplementářem právnická osoba, firma komanditní společnosti musí obsahovat plné znění firmy (názevu) této právnické osoby s dodatečným označením „spółka komandytowo-akcyjna”. Příjmení nebo firma (název) akcionáře nesmí být součástí firmy společnosti.

Společnost s ručením omezeným (Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością) může být založena jednou nebo více osobami za každým právně přípustným účelem, ledaže zákon stanoví jinak. Společníci neručí za závazky společnosti. Základní kapitál společnosti je minimálně 5000 zlotých a nominální hodnota podílu nemůže být nižší nežli 50 zlotých. Firma společnosti může být zvolena libovolně s dodatečným označením „spółka z ograniczoną odpowiedzialnością”; přípustné je použití zkratky „spółka z o.o.” nebo „sp. z o.o.”.

Akciovou společnost může založit jedna nebo několik osob. Akciová společnost (Spółka akcyjna) nemůže být vytvořena výhradně jednoosobní společností s ručením omezeným. Akcionáři nenesou zodpovědnost za závazky společnosti. Základní kapitál společnosti musí činit minimálně 100 000 zlotých a nominální hodnota akcií nesmí být nižší nežli 1 groš. Firma společnosti může být zvolena libovolně s dodatečným označením „spółka akcyjna”; přípustné je používání zkratky „S.A.”.

4. Povinnosti podnikatelů vyplývající ze zvláštních předpisů

Podnikatel je povinen dodržovat unijní a tuzemské právní předpisy upravující podnikání v oblastech, které jsou předmětem jeho podnikání, a ustanovení zákonů týkajících se všech podnikatelů. Patří mezi ně především:

- Zákon ze dne 29.6.1995 o veřejné statistice – především v rozsahu disponování identifikačním číslem REGON, používání symbolů statistických klasifikací a vyhotovování statistických zpráv,
- Zákon ze dne 29.8.1997 o ochraně osobních údajů – především v rozsahu tvoření a zpracování osobních údajů,
- Zákon ze dne 27.4.2001 zákon o ochraně životního prostředí – především v rozsahu dodržování požadavků na ochranu životního prostředí při uskutečňování investic a v rámci podnikání,
- Zákon ze dne 26.6.1974 zákoník práce – především v rozsahu podmínek uzavírání a plnění pracovních smluv a dodržování pravidel bezpečnosti a hygieny práce,
- Zákon ze dne 9.5.2014 o informování o cenách zboží a služeb – především v rozsahu uvádění v místě maloobchodního prodeje a poskytování služeb cen a jednotkových cen zboží (služeb)
- Zákon ze dne 18.4.2002 roku o stavu živelné pohromy – především v rozsahu přerušení podnikání určitými podnikateli a dodržování jiných příkazů nebo zákazů,
- Zákon ze dne 21.11.1967 roku o všeobecné povinnosti obrany Polské republiky – především v rozsahu plnění ve prospěch obrany,
- Zákon ze dne 11.5.2001 roku zákon o metrologii – především v rozsahu aplikování legálních měrných jednotek,
- daňové zákony upravující pravidla výměry a hrazení daní.

5. Důležité webové stránky

- úplný seznam regulovaných povolání na portálu http://ec.europa.eu/growth/tools-databases/regprof/index.cfm?action=regprofs&id_country=23&quid=1&mode=asc&maxRows=*#top%20.
- pravidla pro uznávání regulovaných povolání v Polsku na portálu Ministerstva rozvoje <https://www.biznes.gov.pl/przedsiebiorcy/biznes-w-europie/uznawanie-kwalifikacji-zawodowych-w-ue/uznawanie-kwalifikacji-w-ue>.
- informace o provozování podnikání v Polsku na portálu Ministerstva rozvoje <https://www.biznes.gov.pl/poradniki-przedsiebiorcy>
- přístup k Celostátnímu soudnímu rejstříku na portálu Ministerstva spravedlnosti <https://bip.ms.gov.pl/pl/rejestry-i-ewidencje/krajowy-rejestr-sadowy/>
- přístup k Centrální evidenci a informaci o podnikání (CEIDG) na portálu Ministerstva rozvoje <https://prod.ceidg.gov.pl/ceidg.cms.engine/>

Poznámka Vydavatele

Tato publikace má informační povahu, odpovídá právnímu stavu ke dni 1.1.2017. Využití informací obsažených v této publikaci by měla v konkrétních situacích předcházet analýza právního stavu aktuálního ke dni uskutečňovaných úkonů.

Autor a Vydavatel nenesou odpovědnost za důsledky využití obsahu použitého v této publikaci.

Zdroji práva v Polsku jsou výhradně texty zveřejněné v Úředním věstníku Evropské unie (<http://eur-lex.europa.eu>), Sbírce zákonů (od dne 1.1.2010 – ve Sbírce zákonů v elektronické verzi na webových stránkách Vládního legislačního centra – <http://dokumenty.rd.gov.pl/DziennikUstaw>) a jiné dokumenty jiných promulgačních orgánů, s nimiž je nutno seznámit se před provedením konkrétních činností.